

GEOCRIMINALITATEA ÎN MUNICIPIUL CLUJ-NAPOCA

VASILE SURD*, VIRGIL ARDELEAN**

ABSTRACT. — **Geocriminality in the city of Cluj-Napoca.** Cluj-Napoca has a population nearly 380.000 inhabitants (including floating persons). In 1991, there had been produced 5405 offences, among which 3634 have been solved legally. Thefts are dominant (60%), followed by car accidents (19,8%). The most offences have been made by the workers (59,3%). About 40% (39,7%) from the infractors belong to zones outside the residential area of the town, this fact being demonstrated by the great influence zone of the city of Cluj-Napoca (the town is classified on the second position in the national urban hierarchy, after the capital Bucharest).

Din nefericire, acțiunile umane din sfera socialului nu au numai rădăcini pozitive. De-a lungul istoriei, societățile umane, indiferent de poziția lor pe mapamond, s-au confruntat și se confruntă cu acțiuni care contravin în mod flagrant cu normele de conduită și conviețuire cristalizate în micro și macro-grupuri sociale și pe care acestea le apără ca făcând parte din valorile lor fundamentale.

Apariția statului a marcat un pas decisiv în decelarea acțiunilor umane care contribuie la fortificarea organismelor politico-spațiale istorice create și cele care slăbesc coeziunea socială prin violența lor manifestare, natura, frecvența și consecințele ce le antrenează în ansamblul angrenajului social. Neîngrădirea prin mijloace adecvate a acțiunilor cu rădăcini negative, conduce la slăbirea treptată a coeziunii sociale prin neîncredere în instituțiile fundamentale ale statului în paralel cu adâncirea proceselor de dezagregare socială.

Faptele sociale cu rădăcini negative sunt de natură diversă și antrenează indivizi ori grupuri de indivizi de la vârste fragede până la persoane aflate la vârste foarte înaintate. Se poate afirma că fenomenul infracțional prin indivizii pe care-i antrenează, fie ca agresori, fie ca victime, nu cunoaște limite de vârstă.

Motivația acțiunilor infracționale este studiată de discipline din sfera sociologiei, psihologiei, dreptului și medicinei. Dar indiferent de natura, structura, frecvența și dimensiunile lor, acțiunile infracționale presupun un suport fizic spațial și coordonate de tip exacte, categorii filosofice cu care operează prin excelență științele geografice.

Cauzele de natură endogenă ale infracțiunilor țin de natura psihicului socialului, politicului și în final ale patologicului, pe când cele exogene sunt marcate profund de spațiu și timp. Orice categorie de infracțiune presupune un anumit spațiu de derulare, de extensiune variabilă

* Universitatea „Babeș-Bolyai”, 3400 Cluj-Napoca, România.

** Poliția Municipiului Cluj-Napoca, România

și anumite coordonate de timp variabile ca moment și durată. Spațiul urban, în cazul nostru, și nu numai acesta, are la rândul lui o încărcătură materială de esență antropică (clădiri, infrastructura pentru circulație ș.a.), una mixtă (cadrul natural + cadrul material) și una strict demografică, care în parte ori individual luate, favorizează ori descurajează fenomenul infracțional prin modul de desfășurare, de asociere, ori de structurare a componentelor mai sus menționate.

Factorul timp își pune amprenta asupra stării infracționale prin alternanța zilelor și nopților, prin succesiunea zilelor în cadrul săptămânii și prin sezonabilitate. Întinericul, bunăoară, favorizează „discreția“ infracțiunii, sfârșitul de săptămână este marcat de oboseală fizică și evenimente festive, iar anotimpurile cu temperaturi medii mai mari de 10°C generează o mai mare mobilitate a populației și vehiculelor în spațiul urban.

În vederea analizei geoinfracționalității la nivelul municipiului Cluj-Napoca s-au luat în considerare următoarele elemente: sexul, grupele de vârstă semnificative, statutul profesional, cetățenia, domiciliul, categoriile de infracțiuni, zonele în care s-au produs infracțiunile, orele de producere a infracțiunilor, frecvența pe zile ale săptămânii și pe luni, modul de acțiune al infractorilor (individual ori în grup) precum și vârsta victimelor. Datele supuse analizei se referă la anul calendaristic 1991, an în care în municipiul Cluj-Napoca s-au înregistrat 5 405 infracțiuni din care 1 871 la data preluării informației statistice (mai 1993) nu erau soluționate. Deci, studiul se referă doar la cele 3 634 cazuri „rezolvate“ pe cale judecătorească.

Situația acestora se prezintă conform datelor din tabelul 1. Numărul populației municipiului Cluj-Napoca, incluzând și populația flotantă, în special populația studentescă este de aproximativ 380.000 locuitori. Rezultă 14,3 infracțiuni la 1 000 locuitori. Din punct de vedere al sexului, domină infracțiunile comise de bărbați (78,7%). Grupele de vârstă cele mai critice sunt cele cuprinse între 18 și 35 ani, care concentrează peste 50% din numărul total al infracțiunilor (54,4%). Este destul de expresivă ponderea infracțiunilor comise de tineri sub vârsta de 18 ani (421 de cazuri, reprezentând 11,5%).

Legat de statutul profesional al infractorilor domină elementul muncitoresc (47,4%), urmat de persoanele fără ocupație (22,2%) și apoi persoanele fără loc de muncă (11,9%). Este destul de expresivă și ponderea populației cu pregătire superioară în cadrul procesului infracțional (6,5%) absolvenți de învățământ superior și 6,5% studenți). Această stare de fapt se corelează semnificativ cu structura socio-profesională a populației. Referitor la domiciliul infractorilor, se constată un fapt semnificativ — majoritatea (39,7%) celor care comit infracțiuni în oraș provin din alte localități.

Acest fapt îl punem pe seama rangului orașului în ierarhia națională (rangul II, după capitală), fapt ce îi conferă o arie largă de polarizare (metropolă provincială).

Orășenii comit cele mai numeroase infracțiuni în afara cartierului în care își au reședința (34,5%) și abia 25,8% din infractori își au domiciliu în zonă.

Dintre categoriile de infracțiuni, cele mai numeroase și mai frecvente sunt furturile (60%), urmate de accidentele de circulație (19,8%) și tâlhării (10,8%). Repartizate pe cele 17 segmente teritoriale cu rang de cartier, la care se adaugă ca punct critic gara de călători și evenimentele din trenuri pe raza orașului, se constată că numărul cel mai mare de evenimente au avut loc în cartierul Mănăstur (20,4%) urmat de zona centrală a orașului (18,8%). Pe locul III se situează cartierul Mărăști (11,4%). Aceste trei segmente din cadrul spațiului urban concentrează peste 50% (50,6%) din numărul infracțiunilor produse. În cazul celor două cartiere faptul se explică prin potențialul lor demografic (cartierul Mănăstur concetrează pe o suprafață restrânsă peste 100 000 persoane, la care se adaugă, în ansamblu, dominanța populație muncitorești, majoritar stabilită în oraș în urmă cu 15—20 ani. Complementar se poate adăuga slaba zestre edilitară cu unități de învățământ și cultură, spațiu pentru sport și agrement, pe fondul unei exagerate densități a spațiului construit și implicit a populației.

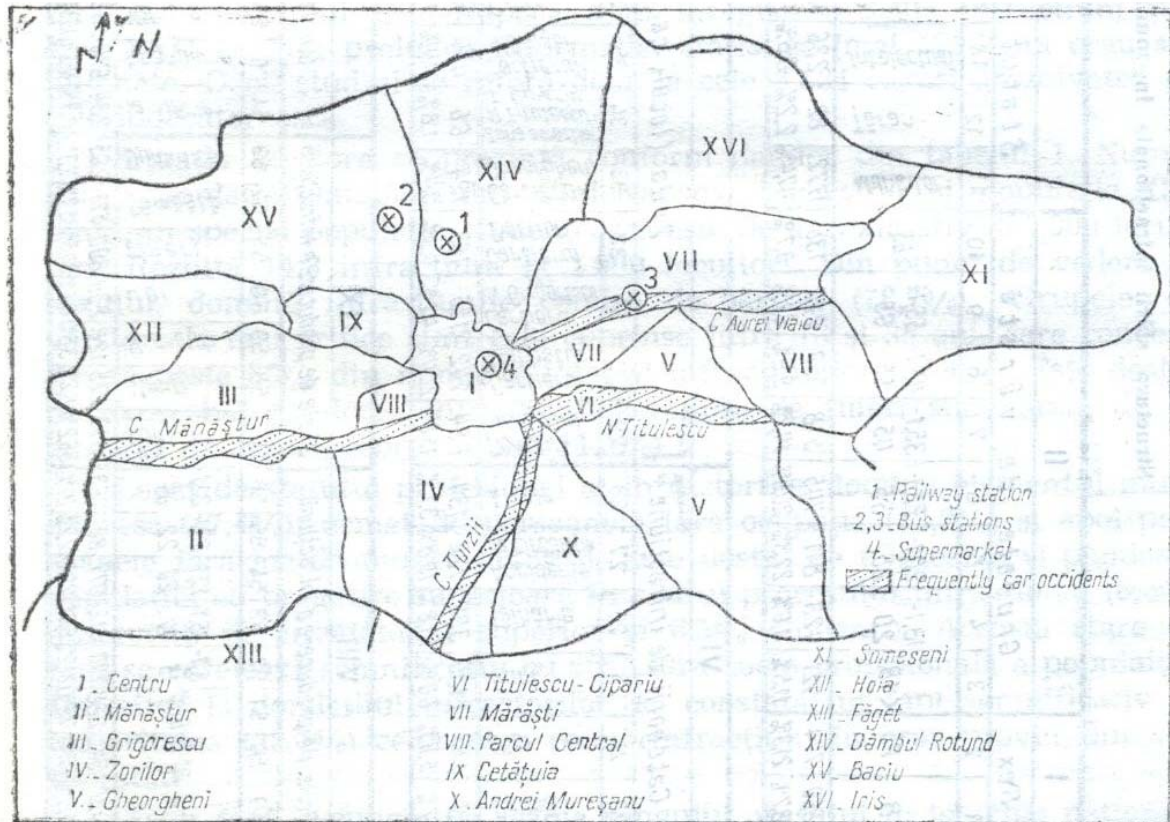

Fig. 1. Cluj-Napoca, Principalele cartiere, arterele și punctele cu infraționalitate ridicată.

Centrul oraşului reprezintă punctul de convergenţă al intereselor, atât pentru autohtoni cât şi pentru persoanele provenite din exterior. Convergenţa de interese este dictată de concentrarea activităţilor comerciale cu amănuntul, care atrag neselectiv cele două categorii de populaţii. Punctul de referinţă îl constituie supermagazinul „Central”. La cele semnalate mai sus se adaugă intensitatea traficului în moment de vârf al zilei, când între 15⁰⁰ şi 17⁰⁰, sectorul central este tranzitat de peste 100 000 persoane. Astfel, aglomeraţia se constituie ca unul dintre factorii favorizanţi ai stării infracţionale. Gara şi cele două autogări ale oraşului corelează destul de fidel starea infracţională cu intensitatea traficului de pasageri. Zona Parcului Central, Cetăţuia, Pădurea Hoia şi Pădurea Făget au ca specific infracţiunile de viol şi tâlhărie, după cum P-ţa Cipariu, B-dul Titulescu, Calea Mănăştur, str. A. Vlaicu şi Calea Turzii se înscriu cu frecvenţa şi numărul cel mai mare de accidente de circulaţie.

În primul caz izolarea în raport cu mediul uman imediat este cea care contribuie la alegerea spaţiilor preferate tipului de infracţiune, pe când în cazul accidentelor rutiere, desfăşurarea în linie dreaptă a străzilor secundată de intersecţii cu trafic intens, predispun la depăşirea frecvenţei a limitelor de viteză legale la care se adaugă şi lipsa semaforizării.

Majoritatea infracţiunilor se produc ziua „la vedere” (26,9%), între orele 17,00 şi 20,00. Acest interval de timp coincide, în linii mari cu cea mai intensă mobilitate individuală şi de grup în cadrul oraşului. Spargerile (77,1%) sunt, prin excelenţă rezervate timpului de noapte. Se remarcă frecvenţa destul de ridicată (20,3%) a spargerilor de apartamente între orele 9,00 şi 11,00, timpi ce coincid cu lipsa locatarilor din imobile, în masă.

Pe zile, cele mai multe infracţiuni se produc luna (36,2%), fapt ce poate fi pus pe seama dezechilibrului temporal ce se interpune între „weekend” şi începutul săptămânii de muncă. Urmează apoi zilele de vineri (24,5%) şi sâmbătă (15,7%) care asociază cauze infracţionale de categorie diversă (oboseală, „invazie” în oraş a persoanelor străine, agitaţie, organizarea pieţii de sâmbătă pentru mărfuri diverse etc.) Cele mai multe infracţiuni se comit în lunile februarie (18,6%) şi martie (15,5%). În ansamblu, anotimpul de primăvară concentrează cele mai numeroase cazuri de infracţiuni (34,5%). Lunile februarie şi martie pot fi interpretate ca o „răbufnire” a stării infracţionale după acalmia a două luni de iarnă anterioare, marcate de preocupări pentru întâmpinarea şi petrecerea Sărbătorilor de iarnă, după cum primăvara intensitatea activităţii solare determină un pronunţat mobilism uman (psihic, sentimental, cultural, teritorial, pasional, profesional) pus mai degrabă pe o modificare rapidă şi progresivă a peisajului.

Majoritatea acţiunilor infracţionale s-au comis individual (63,7%), dar semnificativă este şi ponderea infracţiunilor produse în grup (36,4%) fapt ce atestă o organizare premeditată a elementelor infracţionale, fenomen mai puţin expresiv înainte de decembrie 1989.

Victimele sunt în majoritate persoane adulte (89%), ponderea celor de peste 60 ani fiind de 15,4%. Agresiunile împotriva minorilor dețin 11% din totalul celor comise în intervalul analizat.

Majoritatea infractorilor (98%) sunt de cetățenie română.

BIBLIOGRAFIE

1. Emrys Jones, John Eyles, (1977), *An introduction in social geography*, Oxford University Press.